

Trösztellenes útmutató alkalmazottak számára

Az Elnök úr levele

A trösztellenes törvények betartása a United Technologies Corporation (UTC) legfontosabb feladatai közé tartozik. Az alábbi útmutató a célból készült, hogy segítsen Önöknek a fent említett jogszabályok betartásában, megismertesse Önöket a trösztellenes törvények alapelveivel, felvilágosítást nyújtson a jogszabályok megsértésére vonatkozó szankciókról, valamint hogy rendelkezésükre álljon azon kérdések és témák meghatározásában, amelyekkel kapcsolatban ki kell kérniük a Jogi Osztály tanácsát.

A trösztellenes jogszabályok a piaci verseny védelmét és elősegítését szolgálják. Ezek a törvények azt a hitet tükrözik, hogy egy élénk versennyel jellemezhető piacon a leginkább újító szellemű és leghatékonyabb cégek fognak virágozni, és a fogyasztók a rendelkezésre álló legjobb termékeket és szolgáltatásokat kapják az elérhető legalacsonyabb áron. Az UTC elkötelezetten támogatja a trösztellenes jogszabályok céljait, és üzletpolitikájának alapkövévé valamint minden egyes alkalmazottjának felelősségévé tette, hogy üzleti tevékenységét ezeknek a jogszabályoknak a betartása mellett végezze.

A trösztellenes jogszabályok megsértése még apróbb ügyletek esetében is súlyos személyi következményekkel, akár szabadságvesztéssel is járhat, és komoly pénzbüntetést, valamint presztízsvesztést okozhat az UTC számára. A törvényt és az UTC irányelveit nem betartó minden alkalmazott ellen fegyelmi eljárás kezdeményezhető, amely elbocsátással is végződhet. Ezért kérem Önöket, gondosan olvassák el az alábbi útmutatót, kövessék a benne foglaltakat és bármi kérdés esetén lépjenek érintkezésbe a Jogi Osztállyal.

George David
Elnök-vezérigazgató

Tartalomjegyzék

Oldal

A trösztellenes jogszabályok betartásának irányelvei a United Technologies Corporation-nál	1
Miért figyelemre méltóak a trösztellenes jogszabályok	1
A vizsgálódásnak alávetett üzleti gyakorlat: közös és különálló vállalati magatartás	2
A versenytársakra vonatkozó magatartás	2
Az ügyfelekre vonatkozó magatartás	4
A beszállítókra vonatkozó magatartás	6
Óvakodjunk a könnyen félreértelmezhető kétértelmű kijelentésektől	6
A Jogi Osztály szerepe	7

A trösztellenes jogszabályok betartásának irányelvei a United Technologies Corporation-nál

A United Technologies Corporation-nak (UTC), társvállalatainak és leányvállalatainak alapelve, hogy szigorúan betartják az Egyesült Államok és minden más joghatóság törvényeit, ahol a vállalat üzleti érdekeltséggel rendelkezik. Ide tartozik a vonatkozó trösztellenes jogszabályok szigorú betartása is. Minden alkalmazott felelős annak biztosításáért, hogy az üzletmenet során betartsa ezeket a jogszabályokat, valamint az UTC etikai kódexét.

Az alábbi Útmutató segít azoknak az üzleti helyzeteknek a felismerésében, amelyek során trösztellenes kérdések vetődhetnek fel, hogy Önök megkaphassák a szükséges tanácsokat, útmutatást. Az Útmutató nem a vonatkozó trösztellenes jogszabályok összefoglalása, hiszen azok adott körülmények között és adott helyzetekre alkalmazva igen bonyolultak és kényesek lehetnek. Inkább igyekszik eltéríteni Önöket az olyan viselkedéstől, amely akár csak trösztellenes cselekedetek látszatát keltheti. Minden olyan lépést, amely trösztellenes kérdéseket vethet fel, előzetesen a Jogi Osztálynak kell véleményeznie.

Az útmutató nem aszerint foglalkozik a trösztellenes törvényekkel, hogy melyik vonatkozik a vállalati felvásárlásokra, eladásokra, összevonásokra vagy vegyes vállalatokra. Amennyiben olyan ügyletet fontolgat, amelynek során az UTC valamely üzleti vállalkozás vagy annak vagyona felett ellenőrzést szerez, illetve attól megválnak, mindenképpen értekeznie kell a Jogi Osztállyal.

Miért figyelemre méltóak a trösztellenes jogszabályok

A trösztellenes jogszabályok megsértése súlyos kockázatot jelent a vállalatra, alkalmazottaira és részvényeseire egyaránt. A törvénytértéssel járó szankciók súlyosak, akár egyéni szabadságvesztéssel és kemény bírságokkal járhatnak, és mélyrehatóan és tartósan csorbíthatják a vállalat üzleti tekintélyét.

- 1. A trösztellenes jogszabályokat be nem tartó minden alkalmazott ellen fegyelmi eljárást kezdeményezünk** — A szabálysértés súlyosságának függvényében a fenti eljárás a munkaviszony megszüntetésével végződhet.
- 2. Büntetőjogi következmények** — a Sherman törvény megsértése, ami az Egyesült Államok legfontosabb szövetségi szintű trösztellenes jogszabálya, súlyos bűncselekménynek minősül. A törvényellenes magatartást esetenként tíz évig terjedő börtönbüntetéssel és 1 millió dollárig terjedő pénzbüntetéssel sújtja. Egy vállalat 100 millió dollárig terjedő bírsággal, illetve a büntetendő cselekményből eredő pénzbeli nyereség vagy veszteség (amelyik a nagyobb) összegének legfeljebb a kétszeresére rúgó pénzbírsággal büntethető. A közelmúltban kiszabott egyes bírságok több százmillió dollárra rúgtak. A kormányzat erőteljesen szorgalmazza a bűnvádi eljárásokat és olyan súlyos törvényszegések esetében, mint amilyen az ármegeállapodás, az ajánlattételi árak felhajtása, az ügyfelek vagy piacok felosztása, ragaszkodik a jelentős súlyosságú börtönbüntetések és hatalmas pénzbírságok kiszabásához.
- 3. Hatalmas összegű polgári peres kártérítések** — a polgári perekben megítélt kártérítések összege több százmillió dollárra rúghat. A sikeres igénylőknek automatikusan a megállapított kártérték háromszorosát ítélik meg. A háromszoros kártérítési összeg kísértésében a terjesztők, ügyfelek, sőt még a beszállítók is gyakran megkísérlik az egyszerű kereskedelmi nézeteltéréseket is trösztellenes jogsértéssé felfújni.
- 4. Egyetemleges felelősség** — minden egyén és vállalat, amely részt vesz a trösztellenes jogszabályok megsértésében, az ebből eredő károk vagy túlzott követelések értékének 100 %-áért felel, még akkor is, ha az adott vállalat csupán elenyésző részét képviseli az érintett piacon történő értékesítéseknek. Mi több, a vállalat vagy annak biztosítója nem kártalaníthat egyéneket ilyen jellegű felelősséggel kapcsolatban.
- 5. Bírói végzések** — A bírói végzések valamint az „érvénytelenítő és abbahagyásra kötelező közigazgatási határozatok” olyan tiltásokat eredményezhetnek, amelyek túlmutatnak az eredeti jogsérelmen. Az ilyen tiltások, amelyek sokszor évtizedekig érvényben maradhatnak, súlyosan károsíthatják a jövőbeni üzleti magatartást és üzleti lehetőségeket.
- 6. Állami megrendelésektől való eltiltás** — az UTC-t eltilthatják világszerte legnagyobb megrendelőjével, a szövetségi kormánnyal kötött szerződésektől, ha a vállalat büntetőjogi vagy polgárjogi értelemben megsértette a szövetségi vagy állami trösztellenes jogszabályokat.

7. **A panaszos ügyvédi költségeinek megtérítése** — a pernyertes kárigénylőknek megítélik az ügyvédi költségek megtérítését is, még akkor is, ha a ténylegesen megítélt kárérték csekély.
8. **A jogi képviselő magas költségei** — a trösztellenes pereskedés drága dolog, mivel különlegesen képzett, trösztellenes ügyekben jártas jogtanácsosokra és trösztellenes közgazdasági szakértőkre, könyvelőkre és egyéb tanúkra van szükség. Az ilyen jellegű költségek megtérítésére vagy nincs, vagy nem vonatkozik, vagy nem megfelelő mértékben vonatkozik a biztosítás. A következőkben az UTC működési költségeire súlyos terhek róhatók, még ha a vállalat maga ártatlan is mindenféle szándékos károsító cselekményben.
9. **Idővesztés** — A kártérítési összegeken és a kiadásokon túlmenően a trösztellenes jogi eljárások igen nagy terhet rónak a vállalat alkalmazottainak és vezetőinek idejére és energiájára, akiknek az ügy védelmében segédkezniük kell. Ezzel összefüggésben tipikus tevékenységek közé tartozik nagyszámú vállalati dokumentum és elektronikus állomány megkeresése, elkészítése vagy áttekintése, tanúvallomásokra való felkészülés, hosszadalmas, a kihallgatáshoz előkészített kérdések írásbeli megválaszolása, az ellenfél jogászainak eskü alatt tett írásos tanúvallomások, és a tárgyalásokon tett tanúvallomások.
10. **Bizalmas információk közzététele, kényelmetlen üzleti vonatkozások és kínos helyzetek** — a vállalat dolgozóinak eskü alatt tett írásos tanúvallomásait, valamint a tárgyalások előtti feltáró szakaszban benyújtott vállalati dokumentumokat, beleértve az elektronikus leveleket és személyes naplókat is, a bíróság, valamely más nyilvános fórum, vagy a sajtó is nyilvánosságra hozhatja. Az ilyen esetek károsíthatják a vállalatról alkotott képet, még akkor is, ha a szóban forgó üzleti magatartás legálisnak minősül.
11. **Az USA tagállamok egyéni és nemzetközi trösztellenes jogszabályok** — az USA tagállamainak és legtöbb más országnak is vannak trösztellenes jogszabályai (ezeket egyes országokban versenytörvénynek hívják) amelyeket rendszerint a szövetségi trösztellenes törvényektől különálló, de azzal párhuzamos jogérvényesítő mechanizmus támogat. Ezért ezeknek a törvényeknek a megsértése egyszerre több szabályozó hatóság kivizsgálását, vagy ugyanazon ügynek egyszerre két vagy több bíróságon történő tárgyalását vonhatja maga után.

A vizsgálódásnak alávetett üzleti gyakorlat: közös és különálló vállalati magatartás

A trösztellenes törvények célja szabad piaci rendszerünk védelme, és azon az előfeltevésen alapszanak, hogy élénk piaci verseny hozza létre a gazdasági erőforrások legjobb elosztását, amely a lehető legalacsonyabb áron a lehető legjobb árut és terméket képes biztosítani. E cél támogatásának érdekében a trösztellenes jogszabályok általában kétféle viselkedést tiltanak: (1) olyan közös cselekvést, amely túlzottan korlátozza a versenyt, és (2) azokat a helytelen egyoldalú lépéseket, amelyek vagy fenntartják egy vállalat monopol helyzetét, vagy egy vállalatot monopolhelyzetbe juttatnak, illetve komoly mértékben ennek veszélyét hordozzák. A trösztellenes jogszabályok másik vetülete tiltja a diszkriminált árképzés bizonyos fajtáit és a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot.

Az alábbiakban tárgyaltak összefoglalják, és útmutatást nyújtanak azokban a kérdésekben, amelyek a versenytársakkal, ügyfelekkel és beszállítókkal folytatott kapcsolattartás során trösztellenes aggályokat kelthetnek:

A versenytársakra vonatkozó magatartás

A versenytársakkal kötött üzleti megállapodások és szerződések igen veszélyesek és a trösztellenes vizsgálódások során indított büntető eljárások leggyakoribb célpontjai, éppúgy, mint ahogy a magánvádas, háromszoros kártérítési eljárásoknál is ezek szerepelnek leggyakrabban. Az UTC politikája az, hogy saját maga, függetlenül dönt arról, hogy milyen termékeket és szolgáltatásokat kínál, hol és hogyan kínálja azokat, és mennyit kér értük.

A trösztellenes jogszabályok rendszerint tiltják a versenytársak között azokat a megállapodásokat, amelyek túlzott mértékben csökkentik a versenyt. Az alkalmazottaknak igen érzékenyen kell szemlélniük minden, a versenytársakkal létrejött kapcsolatot. Ha annak nincs érvényes és jogszerű alapja, nem szabad megállapodást kötni (vagy kísérletet tenni megállapodás létrehozására) a versenytárs bármely képviselőjével az árak, árképzési elvek, leárazások, árengedmények, vagy egyéb értékesítési feltételek tekintetében. Hasonló tiltások vannak érvényben a versenytársakkal kötött megállapodások ellen (vagy a megállapodás létrehozására tett kísérletek ellen) a termelés korlátozása, az ügyfelek, piacok vagy területek egymás közötti felosztása, bármely vásárló vagy beszállító bojkottálása, vagy a műszaki fejlesztések elhallgatása tekintetében.

Mi minősül megállapodásnak?

Megállapodás azon kölcsönös biztosítékok létrehozása, amelyek alapján a megállapodásban résztvevő felek vállalják, hogy bizonyos módon cselekszenek vagy nem cselekszenek. A törzstelenes törvény értelmezésében a „megállapodás” fogalma igen tág, és túlmegy csupán a versenytársakkal kifejezetten vagy írásban rögzített, például az árak felemelésére vagy stabilizálására kötött megállapodásokon. Egy igénylő akkor is bizonyíthatja a „megállapodás” létét a versenytársak között, ha annak nincs szóban kifejezett vagy írásos nyoma. Az esküdszék inkább a tények és körülmények alapján következtethet a megállapodás vagy „megegyezés” létrejöttére. Vannak bíróságok és esküdszékek, ahol megállapodást állapítanak meg még akkor is, ha a felek nem is kommunikáltak közvetlenül egymással annak céljáról, részleteiről vagy eszközeiről, hogy hogyan fogják végrehajtani a vélelmezett megegyezést. Az esküdszék csupán az üzleti magatartásból vagy a piacon történt eseményekből is következtethetnek egy megállapodás létrejöttére, például, ha az árak emelkednek és ez állítólag egy versenytárral történt kapcsolatfelvétel eredménye.

Ennek megfelelően az alkalmazottaknak el kell kerülniük minden olyan helyzetet, ahol mások a versenytárral kötött megállapodásra következtethetnek. A legbiztonságosabb megoldás, ha nem fogadunk el semmilyen alkalmat a versenytárral való találkozásra vagy kapcsolatfelvételre, kivéve, ha könnyedén bizonyítható, hogy annak jogos, érvényes oka van. Egy alkalmazott soha nem tárgyalhatja meg egy versenytárral a tervezett árajánlatokat, meghatározott ügyfelek vagy területek ügyeit, vagy bármely más olyan információt, amely az árversennyel vagy a javak, szolgáltatások piaca vitelével van kapcsolatban. Amennyiben egy versenytárs ezeket a kérdéseket megemlíti, azonnal meg kell szakítani a beszélgetést és el kell hagyni a helyiséget, vagy a megbeszélést egyéb módon kell befejezni, majd a lehető leghamarabb érintkezésbe kell lépni a Jogi Osztállyal. Az irányelv alól történő kivételeket, mint amilyen a vállalatok közötti legitím kínálati ügyletek bonyolítása vagy egyes vállalatok létrehozása, előzetesen meg kell beszélni a Jogi Osztállyal. Ezen kívül nem szabad harmadik felet, beleértve a tanácsadókat és szállítókát, olyan üzenet közvetítésére felhasználni a versenytárs felé, amely nem minősülne elfogadhatónak, ha azt közvetlenül a versenytársnak mondanánk.

Milyen megállapodások minősülnek illegálisnak?

A bíróságok megállapodtak abban, hogy bizonyos típusú megállapodások olyan nagy- mértékben valószínűsítik a verseny sérelmét, hogy nincs is szükség részletes vizsgálódásra. Az ilyen típusú megállapodásokat eleve jogsértőnek és illegálisnak minősítik, tekintve, hogy a bíróságok, anélkül hogy megvizsgálnák céljukat vagy az elért hatást feltételezik, hogy ezek az üzleti versenyre előnytelenek. Az ilyen megállapodás létrehozásának még a szándéka is törvénytelennek minősül és sérti az UTC irányelvet.

• Ármegállapodás

Az eleve törvénytelennek minősített megállapodások legfontosabbika az árak egyeztetésére vonatkozik. Az ármegállapodás fogalma igen tág és bele értődik a kollektív árajánlat meghatározása éppúgy, mint az árak rögzítése vagy stabilizálása, árképzési képlet vagy módszer létrehozása, megegyezés szabványos árengedmények vagy leárazások mértékében, szabványos hitelfeltételek vagy szavatossági feltételek kialakítása, vagy az árváltozások bejelentésének időzítéséről hozott megállapodások. Az ilyen viselkedés nagy valószínűséggel ármegállapodás címszó alatt büntetővádas eljárást eredményezhet.

Olyan erős versenykörülmények között, ahol az UTC folytatja üzleti tevékenységét, szükségessé válhat a versenytársak árainak figyelemmel kísérése és a mások által bevezetett árváltoztatásokra történő reagálás. Semmi nem akadályozhat meg bennünket abban, hogy független, egyoldalú és törvénytisztelő módon álljunk a versenytársaink árairól.

Az alkalmazottaknak tehát a versenytársak árairól törvényes csatornákon keresztül kell tájékozódniuk, például ügyfelektől vagy ipari közleményekből. Minden alkalmazottnak világosan meg kell jelölnie, honnan szerezte be a versenytárs áraira vonatkozó információit.

Mindazonáltal az UTC politikája nem engedélyezi, hogy a versenytársakkal közvetlenül árlistákat, árajánlatokat vagy árfolyamra vonatkozó információkat cseréljünk. Az ilyen típusú viselkedés az összeesküvés gyanúját keltheti még akkor is, ha ténylegesen nem jött létre árral kapcsolatos megállapodás a versenytársak között.

• Ügyfelek vagy területek felosztása

A versenytársak között az ügyfelek vagy területek felosztására irányuló megállapodások szintén eleve törvénytelennek minősülnek. Ezért ne egyezünk bele, vagy ne tegyünk úgy, mintha beleegyeznénk, hogy bármely ügyfélnek vagy ügyfelek körének értékesítsünk, illetve az értékesítéstől tartózkodunk. Arról sem szabad egy versenytárral megegyezni vagy úgy tenni, mintha megegyeznénk, hogy bármely földrajzilag lehatárolható területen árusítsunk vagy éppen nem árusítsunk, és ne egyezünk bele vagy ne tegyünk úgy, mintha beleegyeznénk, hogy bármely ügyféllel folytatott üzleti kapcsolatainkat felosztjuk vagy megosztjuk egymás között.

• Csoportos bojkott és üzleti megállapodások közös visszautasítása

Bizonyos körülmények között eleve törvénytelennek minősülhet a versenytársak közötti megállapodás arra, hogy egy másik versenytárral nem kötnék üzleti megállapodást, különösen, ha a megegyezésben résztvevő versenytársak piaci erőfölénnyel bírnak, vagy ha a kizárt versenytársat elzárják valamely lehetőségtől, beszerzési lehetőségtől vagy piactól, amelyre pedig a sikeres verseny érdekében szüksége lenne. A Jogi Osztály előzetes értesítése, illetve annak engedélyezése nélkül ne javasoljunk, ne tárgyaljunk, és ne egyezünk bele olyan feltételekbe, amelyeknek ilyen hatása lenne.

• Szakmai egyesületi tevékenységek

Egyes alkalmazottak időnként különféle szakmai egyesületek és szakmai szervezetek munkájában vesznek részt. Ezek a szakmai egyesületek folytathatnak jogszerű tevékenységet, mint például nyomon követhetik az állami szabályozást, a tervezett jogszabályokat, az ipart érintő vagy a termék biztonságát javító munkaegészségügyi és munkahelyvédelmi szabályzatokat. Mindazonáltal ezek a szervezetek, ha nem megfelelő módon használják őket, alkalmat nyújthatnak a versenytársak számára, hogy olyan kérdéseket tárgyaljanak meg, amelyek egyébként üzleti szempontból érzékeny információk minősülnek. Ezért nagyon fontos, hogy a tényleges vagy lehetséges versenytársakkal az ilyen szakmai egyesületi megbeszéléseken vagy egyéb közös ipari rendezvényeken mindenféle kapcsolatfelvétel csak olyan információkra vonatkozzon, amely a csoport jogszerű működéséhez szükséges. Kerüljük az olyan beszélgetéseket, amelyek a későbbiekben okot adhatnak annak feltételezésére, hogy jogellenes megállapodás jött létre. A pusztán jelenlétünk olyan megbeszélésen, amelyen üzletileg érzékeny kérdések megbeszélésére kerül sor, a későbbiekben felhasználható annak bizonyítására, hogy Ön és az UTC egy versenykorlátozó megállapodás résztvevői voltak, még ha Ön személyesen nem is vett részt az adott megbeszélésben.

Először is, az UTC alapelve, hogy bármely olyan szakmai egyesület, amelynek az UTC vagy annak alkalmazottja a tagja, rendelkezzen jogi tanácsadóval trösztellenes kérdésekben. Minden eltérés ettől az alapkövetelménytől a Jogi Osztály hozzájárulását igényli.

Másodsorban, a szakmai egyesületek tagjai között a közös ipari érdekekről folyó minden megbeszélés során az alábbi eljárásrendet kell betartani:

- Az ülést megelőzően közzé kell tenni annak napirendjét és, ha megvalósítható, a Jogi Osztállyal láttamoztatni kell, hogy véleményük szerint tartalmaz-e versenyjogi szempontból érzékeny témát. Ne vegyen részt a megbeszélésen, ha a napirend nem helyénvaló témákat tartalmaz. Ha nem szokásos a napirendet a találkozó előtt közzétenni, akkor a megbeszélés után juttassa el az elhangzottakat tartalmazó napirendet a Jogi Osztályra, hogy számukra lehetővé tegye a szakmai egyesület tevékenységének nyomon követését. A szakmai egyesület köteles jegyzőkönyvet vezetni az ülésekről és a vállalat képviselőjének annak kézbevitelét követően, amint lehet, azt továbbítani kell a Jogi Osztályra.
- Amennyiben az ülésen versenyjogi szempontból kényes kérdések is elhangzanak, a vállalat képviselője köteles azonnal és nyilvánosan elhatárolni magát és vállalatát az adott megbeszéléstől, felkérni a jegyzőkönyvvezetőt, hogy vegye ezt jegyzőkönyvbe, és ezt követően haladéktalanul el kell hagynia a termet és azonnal értesíteni köteles a Jogi Osztályt.
- Ami a legfontosabb, egyetlen vállalati képviselő sem köthet sem hivatalos, sem informális megállapodást vagy megegyezést árakról, árrésekről, értékesítési feltételekről, termelési volumenekről, kutatási és fejlesztési projektekről, ügyfelekről vagy piacokról. Ezen kívül semmilyen információcseré nem valósítható meg az adott vállalat áaira, költségeire vonatkozóan,

marketingről, termelésről, vagy kutatási tervekről, vagy friss értékesítési, kiszállítási statisztikákról. Bizonyos történeti adatok feltárása a szakmai egyesület számára engedélyezhető lehet annak érdekében, hogy összeállítható legyen az iparág egészének általános statisztikája, feltéve, hogy a versenytársak előtt feltárt minden adat összesített és névtelen. Mielőtt bármely adatot a szakmai egyesületek tudomására hoznánk, véleményezzük az adatmegosztást a Jogi Osztállyal és kérjük annak engedélyezését.

- A szakmai egyesületi tagságot az érintett üzleti egységnek és a Jogi Osztálynak előzetesen jóvá kell hagynia és a lépésnek összhangban kell lennie a fenti, valamint az üzleti egység által kiadott szakmai egyesületekre vonatkozó irányelvekkel.

A trösztellenes vizsgálódásnak a versenytársakkal folyó kapcsolattartás a legkomolyabb és legérzékenyebb területe, ezért igen nagy óvatosságra van szükség, valahányszor erre sor kerül. Bármely, a versenytársakkal való helyénvaló kapcsolattartással vagy szakmai egyesületekben való részvétellel kapcsolatos kérdésben ki kell kérni a Jogi Osztály véleményét.

Ügyfelekre vonatkozó magatartás

Az ügyfelekkel kapcsolatos bizonyos tevékenységek, például az önköltségen aluli értékesítés, árdiszkrimináció, a versenytárs termékének vagy szolgáltatásának becsmérése, áru vagy szolgáltatás kapcsolása másik áruhoz vagy szolgáltatáshoz, kizárólagos kereskedelem, a vásárlók viszonteladói feltételeinek korlátozása vagy egy ügyféllel való kapcsolat megszakítása, jogos indok nélkül mind súlyos trösztellenes kérdést vet fel. Sok ilyen gyakorlat különösen akkor válhat egy trösztellenes vizsgálódás célpontjává, ha a vállalat jelentős vagy domináns szerepet tölt be a piacon. Jelen fejezet általános ismertetéssel szolgál a fenti gyakorlatokról, és azonosítja azokat a helyzeteket, ahol fontos, hogy a Jogi Osztállyal konzultáljon a következő lépések megtétele előtt.

Önköltség alatti ár kialakítása

Bizonyos körülmények között a trösztellenes jogszabályok előírják, hogy a vállalatok az előállítás ésszerű költségeinek valamilyen mérőszámán, például az átlagos változó termelési költségen felül értékesítsék termékeiket, illetve szolgáltatásaikat. Ez a probléma akkor merül fel, amikor az önköltség alatti árazás kiszoríthatja a kisebb vetélytársakat a piacról, és lehetővé teheti, hogy a cég utána emelje az árakat, ily módon szerezze vissza a fedezetlen költségeket, illetve az árcsökkenésből eredő veszteséget. Ezen a területen a trösztellenes törvények igen bonyolultak, és a Jogi Osztályt kell megkeresni minden olyan esetben, amikor valamely árképzésünk az önköltség alatti ár gyanúját keltheti.

Árdiszkrimináció

A másik árképzési gyakorlat, amikor trösztellenes vagy szabályozási gyanú merülhet fel: az árdiszkrimináció, reklám kedvezmények, vagy a különféle ügyfelek számára nyújtott szolgáltatások közötti különbségtétel, ha az a versenyt érinti. Bizonyos körülmények között a bíróság megvizsgálhatja egy adott, különféle vásárlóknak értékesített termék „nettó” árát, levonva belőle a különféle ösztönzők, árengedmények és egyéb szolgáltatások árát, értékét. Más szempontból viszont a törvény védelmet nyújt, ha eltérő árazásra van szükség a verseny érdekében, vagy ha azok eltérő költségeket tükröznek az üzletmenet során. Itt ismét igen körülményes a diszkrimináció ellenes törvénykezés és a Jogi Osztályt kell megkeresni minden olyan esetben, amikor valamely árképzés a diszkriminatív árazás gyanúját kelti és sértheti az ügyfelek vagy vetélytársak közötti versenyt.

Becsmérlés

Bár termékeinket és szolgáltatásainkat összehasonlíthatjuk más versenytársakéval, gondosan ügyelnünk kell arra, hogy napi marketinges erőfeszítéseink során az ügyfelekkel való kapcsolattartáskor ne tegyünk igaztalan kijelentéseket és egybevetéseket vetélytársaink termékeire és szolgáltatásaira. Nem törvénysértő, ha az ügyfeleknek elmagyarázzuk a versenytárs termékeinek és szolgáltatásainak negatív vonzatait, amennyiben a leírás nem megtévesztő és az adott értékesítési helyzetre vonatkozik.

Árukapsolás

Árukapsolós megállapodások akkor jönnek létre, amikor egy eladó azt követeli egy ügyféltől, aki egy árut (vagy szolgáltatást) akar megvásárolni, hogy az adott termék megszerzése érdekében egy másik árut (vagy szolgáltatást) is megvegyen, amit az ügyfél esetleg nem szándékozott beszerezni. Ha az eladó az adott termék szempontjából domináns piaci helyzetben van, viszont egy másik termék tekintetében hátrányos versenyhelyzetet hozhat létre, az eladó azt kockáztatja, hogy ajánlata illegális árukapsolásnak minősül. A Jogi Osztály véleményét minden esetben ki kell kérni, amikor ilyen típusú ajánlatot terjesztenénk egy ügyfél elé.

Kizárólagossági megállapodások

A kizárólagos kereskedelmi megállapodások olyan szerződéseket tartalmaznak, amelyekben az ügyfél vállalja, hogy egy adott termék vagy szolgáltatás tekintetében összes szükségletét egyazon szállítótól fogja beszerezni. Ilyen megállapodás lehet a versenyt előmozdító jellegű is — ha például a megegyezés ésszerű időtartamra szól és a vásárló előnyökhöz jut az általa fizetett ár stabilizálása révén, vagy azáltal, hogy a termék hozzáférhetőségét biztosítja. Az ilyen megállapodásokat a Jogi Osztállyal előzetesen egyeztetni kell, mert bizonyos esetekben túlzott mértékben korlátozhatják a versenytársak lehetőségeit.

Viszonteladó ügyfelekkel fennálló kapcsolatok

Ne egyezzünk meg a terjesztőkkel termékeink továbbértékesítési (viszonteladói) árával kapcsolatosan. Ajánlott viszonteladói árak megengedhetők, de mielőtt ilyen ajánlatot tennénk, konzultáljunk a Jogi Osztállyal. A Jogi Osztály előzetes engedélye nélkül ne válasszunk ügyfeleket annak reményében, hogy azok majd csak az általunk meghatározott piacon, területeken, vagy személyeknek forgalmazzák termékeinket.

Termékeink terjesztése, a független és a vállalat birtokában lévő terjesztői csatornákon keresztül szintén okot adhat trösztellenes megfontolásokra, tekintettel arra, hogy a vállalat egyidejűleg szállító és versenytárs. Bár a törvény nem rendelkezik arra vonatkozóan, hogy a vállalat a független terjesztőit a saját elosztórendszerével egyenlő bánásmódban részesítse az árak, a termékelosztás, vagy kereskedelmi szolgáltatások terén, a független terjesztők mégis gyakran panaszkodnak, ha úgy érzik, hogy a vállalatéval nem azonos feltételeket biztosítanak számukra. A kettős terjesztői megállapodások elég bonyolultak, és ilyen megállapodások létrehozatala előtt a Jogi Osztállyal kell konzultálni. Mivel a vállalati elosztók a független terjesztőkkel versenyben állnak, ármegállapodás nem jöhet létre közöttük.

Ügyfelek letiltása

Valamely ügyfelünkkel a kapcsolatok megszakítása csak jogos üzleti érdekek alapján történhet, amelyeket teljes mértékben dokumentálni kell. A Jogi Osztály véleményét előzetesen ki kell kérni. Szankciókat vonhat magával, ha egy ügyféllel megszüntetjük a kapcsolatot, mert az a saját termékünkkel vagy szolgáltatásunkkal versenyképes termék vagy szolgáltatás nyújtására határozta el magát. Bizonyos körülmények között jogellenes lehet egy olyan ügyfelet letiltani, akinek túlélése ezektől a szállítványoktól függ, vagy amikor a letiltás célja az, hogy utána átvegyük egy olyan ügyfél üzleti tevékenységeit, aki esetleg versenyben áll valamelyik üzletágunkkal.

A beszállítókra vonatkozó magatartás

A versenytársainkra vonatkozó számos trösztellenes alapelv szintén vonatkozik a szállítókkal fennálló viszonyunkra, különösen, ha a vállalat jelentős vagy domináns szerepet tölt be a piacon. Ide tartoznak az árukapesolások, árdiszkrimináció, letiltás és kizárólagosságra törekvő kereskedelem. Konzultáljon a Jogi Osztállyal, mielőtt a szállítókkal ilyen jellegű kapcsolatba lépne.

Kölcsönösség

A kölcsönösség azt jelenti, hogy vállaljuk egy beszállító termékeinek vagy szolgáltatásainak a megvásárlását azzal a feltétellel, hogy a szállító is beleegyezik, hogy tőlünk vásárol termékeket vagy szolgáltatásokat. Egy vállalat, amely egy adott piacon jelentős vásárlóerővel rendelkezik, igen jól teszi, ha gondosan elkerüli vásárlóerejének arra való felhasználását, hogy vele beszállítóit termékeinek vagy szolgáltatásainak vásárlására kényszerítse. Bár bizonyos esetekben nincs ilyen vásárlóerőnk, és ezért lehetséges lenne jogszerű megállapodást kötni a kölcsönösség biztosítására, általánosságban mégis az az alapelvünk, hogy ezt lehetőleg el kell kerülni. Minden, ettől eltérő jellegű megállapodást a Jogi Osztállynak előzetesen jóvá kell hagynia.

Diszkriminatív ár elfogadása

Bizonyos feltételek mellett a trösztellenes jog tiltja az ügyfélnek, hogy tudatosan diszkriminatív ár alkalmazására ösztönözze az eladót. A diszkriminatív árak kérdésének bonyolultsága miatt ezeket véleményezésre a Jogi Osztállynak kell továbbítani.

A szállítók kettős szerepe

Általában tisztában kell lenni azzal, hogy ugyanaz a vállalat egyik ügyletben mint beszállító szerepelhet, míg máskor versenytárs. Amikor a szállító tényleges vagy lehetséges versenytársunk, vigyázni kell arra, hogy ne osszunk meg vele olyan információt, amely nem helyes, ha egy versenytárral megosztjuk, vagy ne egyezzünk meg vele a versenytárs termék árára vagy feltételeire vonatkozóan. Kérjük, hogy konzultáljon a Jogi Osztállyal olyan biztosítékok kidolgozására, amelyek megakadályozzák, hogy versenyjogilag kényes információt osszon meg a beszállítóval, ha az egyúttal versenytárs is.

Óvakodjunk a könnyen félreértelmezhető kétértelmű kijelentésektől

A trösztellenes ügyek sokszor a szándék és indíték szubjektív kérdéseit is feszegetik. A felperes ügyvédjei veszélyes vagy kétértelmű kifejezéseket keresnek, amelyeket aztán a szöveggörnyezetből kiemelve idézhetnek, vagy félreértelmezhetnek annak bizonyítására, hogy azok versenyellenes szándékra vagy viselkedésre utalnak. Az alábbiakban felsorolunk néhány példát ezek illusztrálására:

A piaci helyzettel kapcsolatosan:

„Vállalatunk célja domináns helyzet elérése a piacon.”

Nyugtalanító vonás: Egy szabályozó hatóság vagy egy felperes úgy értelmezheti félre ezt a kifejezést, hogy „célja domináns helyzet elérése” mintha az a piac monopolizálási kísérletének bizonyítéka lenne.

A versenytársakkal kapcsolatosan:

„El kell taposni ezeket a fickókat, mint a férget.”

Nyugtalanító vonás: Egy szabályozó hatóság vagy egy felperes úgy értelmezheti félre az olyan kifejezéseket, mint „eltaposni”, „elnémítani”, „elpusztítani” valamint hasonló kifejezéseket, mintha bevallottan egy zsákmányszerző viselkedés vagy kizorítódsi részei lennének, ellentétben az erőszakos, de érdemeken alapuló jogszerű versennyel.

Ármegállapodással kapcsolatosan:

„Úgy tűnik, konszenzus van az iparban azzal kapcsolatosan, hogy az árak emelkedni fognak.”

Nyugtalanító vonás: Egy szabályozó hatóság vagy egy felperes úgy jellemezheti ezt a mondatot, amely a piaci események és piaci erők legitim értelmezésére irányul, mintha azt jelentené, hogy a versenytársak megegyeztek az árak emelésében.

Versenyerületek felosztásával kapcsolatosan:

„Maradjanak csak ők a maguk piacán, ez a mi területünk.”

Nyugtalanító vonás: Egy szabályozó hatóság vagy egy felperes úgy magyarázhatja félre azt a kifejezést, hogy „a maguk piaca,” és „a mi területünk”, mintha a vetélytársak megegyeztek volna a piac felosztásában.

A dokumentumokkal kapcsolatban:

„Elolvasás után megsemmisítendő.”

Nyugtalanító vonás: Egy szabályozó hatóság vagy egy felperes úgy értelmezheti félre ezt a kifejezést, vagy hasonló kifejezéseket, mintha azt mutatnák, hogy a dokumentum helytelen információt tartalmazott, vagy hogy törvénytelen viselkedést sejtet.

Összefoglalva:

Óvatosan fogalmazzunk, ha írunk és beszélünk, hogy elkerüljünk minden olyan kijelentést — még ha csak tréfából is — amely félreérthető. Per esetén elvileg minden dokumentum visszakereshető, beleértve a hatályát veszített levéltervezeteket és emlékeztetőket (beleértve az elektronikus úton tárolt tervezeteket), kézírásos jegyzeteket, telefon üzeneteket, e-mail-t, személyes naplót, határidő naplót és előjegyzési naptárakat. Ezen kívül egy tervezett vállalat felvásárlása vagy egyes vállalat alapítása esetén a dokumentumokat esetleg az állami hatóság is bekérheti a trösztellenes vizsgálódás kapcsán. Rendkívül fontos a trösztellenes jogszabályok szem előtt tartása írás és beszéd során, és meggyőződni arról, hogy minden időben helyesen írunk és beszélünk. Ráadásul amikor egy harmadik félt kérünk fel, hogy készítsen részünkre vagy nevünkben egy dokumentumot, igen fontos annak biztosítása, hogy ezek a harmadik fél által készített dokumentumok is a trösztellenes elvek szem előtt tartásával készüljenek, miután ezek is beidézhetők egy trösztellenes eljárás során.

Nyomozás, házkutatás és lefoglalás

Elképzelhető, hogy egy állami vizsgálat részeként a kormánytisztviselők (sokszor bejelentés nélkül) ellenőrizhetik irodánkat bizonyos dokumentumok kikeresése céljából. Egy helyszíni kutatás természetesen igen súlyos dolog, de azért nem kell ok nélküli riadalmat okoznia. Nem jelenti azt, hogy az UTC bármilyen jogszabályt megsértett volna. Ha a megfelelő irányelveket követik, az ellenőrzés viszonylag csekély megszakítással jár. Mindazonáltal feltétlenül fontos, hogy a helyszíni szemlét gondosan és megfelelő módon kezeljük. A Jogi Osztályt azonnal értesíteni kell, amint azzal szembesülünk, hogy állami hatóság kérésére információt kell kiadnunk, vagy hogy házkutatást tartanak. Mindent el kell követni annak érdekében, hogy mielőtt bármit nyilatkoznánk a hatósági ellenőröknek, jelen legyen egy jogtanácsos. Gondosan nyomon kell követni azt is, milyen dokumentumokat másolt le vagy nézett át az állami hatóság képviselője.

A Jogi Osztály szerepe

Munkaköri feladatainak teljesítése során időről időre Ön is kerülhet olyan helyzetbe, vagy tapasztalhat olyan magatartást, amelyek trösztellenes aggályokat ébreszthetnek Önben. Amennyiben olyan helyzettel kerül szembe, amely trösztellenes kérdéseket vet fel, — vagy ha nem biztos abban, hogy egy adott helyzetben felvetődhet-e a trösztellenes megfontolások kérdése — fügessze fel a kérdéses tevékenységet vagy beszélgetést, amíg nem konzultált a felettesével, és nem lépett érintkezésbe a Jogi Osztállyal.

United Technologies Corporation
United Technologies Building
Hartford, CT 06101